

وظایف انصار (قرآن)

از جمله وظایف **انصار** این بود که اگر **مؤمنان** غیر مهاجر از آنها درخواست **نصرت** در دین کردند آنها را یاری کنند، مگر اینکه انصار با گروه **کفار پیمان** ترک مخاصمه بسته باشند، در این صورت یاری آنان جایز نبود.

فهرست مندرجات

- ۱ - وظایف انصار
 - ۱.۱ - ممنوعیت یاری غیر مهاجر
 - ۱.۱.۱ - نفی ولایت
 - ۱.۲ - لزوم یاری غیر مهاجر در دین
 - ۱.۲.۱ - شرط لزوم دفاع
 - ۱.۲ - لزوم رعایت حقوق مؤمنان
 - ۱.۲.۱ - شریک بودن در ولایت

۲ - پانویس

۳ - منبع

وظایف انصار

← ممنوعیت یاری غیر مهاجر

یاری رساندن انصار و دوستی آنان با مؤمنان غیر مهاجر ممنوع بود:
ان الذین ءامنوا... والذین ءاؤوا ونصروا اولئک بعضهم اولیاء بعض والذین ءامنوا ولم یهاجروا ما لکم من ولیتهم من شیء حتی یهاجروا وان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر... «کسانی که ایمان آوردند و هجرت نمودند و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد کردند، و آنها که پناه دادند و یاری نمودند، آنها یاران یکدیگرند و آنها که ایمان آوردند و مهاجرت نکردند، هیچ گونه ولایت (دوستی و تعهدی) در برابر آنها ندارید تا هجرت کنند! و (تنها) اگر در (حفظ) دین (خود) از شما یاری طلبند، بر شماست که آنها را یاری کنید، جز بر ضد گروهی که میان شما و آنها، پیمان (ترک مخاصمه) است و خداوند به آنچه عمل می کنید، بیناست!» («ولایت» به فرینه «استنصروکم» می تواند به معنای مددکار باشد).
[۱] انفال/سوره، آیه ۷۳.

← نفی ولایت

" و الذین ءامنوا و لم یهاجروا... «معنای این آیه روشن است. این آیه ولایت را در میان مؤمنین مهاجرین و انصار و میان مؤمنینی که مهاجرت نکردند نفی می کند، و می فرماید: میان دسته اول و دسته دوم هیچ قسم ولایتی نیست جز ولایت نصرت، اگر دسته دوم از شما یاری طلبیدند یاریشان نکنید، ولی بشرطی که با قومی سر جنگ داشته باشند که بین شما و آن قوم عهد و پیمانی نباشد.
[۲] ترجمه المیزان، علامه طباطبایی، ج ۹، ص، ۱۸۹.

← لزوم یاری غیر مهاجر در دین

انصار ملزم بودند به مؤمنان غیر مهاجر در صورت درخواست **نصرت** در دین یاری کنند:
ان الذین ءامنوا... والذین ءاؤوا ونصروا اولئک بعضهم اولیاء بعض والذین ءامنوا و لم یهاجروا ما لکم من ولیتهم من شیء حتی یهاجروا وان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر... «کسانی که ایمان آوردند و هجرت نمودند و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد کردند، و آنها که پناه دادند و یاری نمودند، آنها یاران یکدیگرند و آنها که ایمان آوردند و مهاجرت نکردند، هیچ گونه ولایت (دوستی و تعهدی) در برابر آنها ندارید تا هجرت کنند! و (تنها) اگر در (حفظ) دین (خود) از شما یاری طلبند، بر شماست که آنها را یاری کنید، جز بر ضد گروهی که میان شما و آنها، پیمان (ترک مخاصمه) است و خداوند به آنچه عمل می کنید، بیناست!»
[۲] انفال/سوره، آیه ۷۳.

← شرط لزوم دفاع

انها که ایمان آوردند و مهاجرت نکردند و به جامعه نوین شما نپیوستند هیچگونه ولایت و تعهد و مسئولیتی در برابر آنها ندارید تا اقدام به هجرت کنند" (و الذین ءامنوا و لم یهاجروا ما لکم من ولیتهم من شیء حتی یهاجروا) و در جمله بعد تنها یک نوع حمایت و مسئولیت را استثنا کرده و آن را درباره این گروه اثبات می کند و می گوید: " هر گاه این گروه (مؤمنان غیر مهاجر) از شما بخاطر حفظ دین و آئینشان یاری بطلبند (یعنی تحت فشار شدید دشمنان قرار گیرند) بر شما لازم است که بیاری آنها بشتابید" (و ان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر).
" مگر زمانی که مخالفان آنها جمعیتی باشند که میان شما و آنان پیمان ترک مخاصمه بسته شده" (الا علی قوم بینکم و بینهم میثاق) و به تعبیر دیگر لزوم

دفاع از آنان در صورتی است که در برابر دشمنان مشترک قرار گیرند اما اگر در برابر کفاری که با شما پیمان بسته اند واقع شوند **احترام** به پیمان از دفاع از این گروه بیحال‌تر است.^[۴] تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۷، ص، ۲۵۶.

← لزوم رعایت حقوق مؤمنان

انصار و مهاجران، موظف بودند حقوق مؤمنان و مهاجران پس از خود را رعایت کنند و آنها را از خود بدانند:
والذین آمنوا وهاجروا وجهدوا فی سبیل اللّٰه والذین ءاؤوا ونصروا اولئک هم المؤمنون حقا... • والذین آمنوا من بعد وهاجروا وجهدوا معکم فاولئک منکم واولوا الارحام بعضهم اولیٰ ببعض فی کتب اللّٰه... «و آنها که ایمان آوردند و هجرت نمودند و در راه خدا جهاد کردند، و آنها که پناه دادند و یاری نمودند، آنان مؤمنان حقیقی اند برای آنها، آموزش (و رحمت خدا) و روزی شایسته‌ای است. و کسانی که بعدا ایمان آوردند و هجرت کردند و با شما جهاد نمودند، از شما هستند و خویشاوندان نسبت به یکدیگر، در احکامی که خدا مقرر داشته، (از دیگران) سزاوارترند خداوند به همه چیز داناست.»

^[۵] انفال/سوره ۸، آیه ۷۴.

^[۶] انفال/سوره ۸، آیه ۷۵.

← شریک بودن در ولایت

" و الذین آمنوا من بعد وهاجروا وجاهدوا معکم فاولئک منکم " این جمله خطاب است به مهاجرین طبقه اول و به انصار، و در این خطاب مهاجرین بعدی و آنهایی را که بعد از این ایمان می‌آورند و با طبقه اول به جهاد می‌پردازند به آنان ملحق کرده و در مساله ولایت، ایشان را نیز شرکت داده است.

^[۷] ترجمه المیزان، علامه طباطبایی، ج ۹، ص، ۱۸۹.

پانویس

- [↑] انفال/سوره ۸، آیه ۷۲.
- [↑] ترجمه المیزان، علامه طباطبایی، ج ۹، ص، ۱۸۹.
- [↑] انفال/سوره ۸، آیه ۷۲.
- [↑] تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۷، ص، ۲۵۶.
- [↑] انفال/سوره ۸، آیه ۷۴.
- [↑] انفال/سوره ۸، آیه ۷۵.
- [↑] ترجمه المیزان، علامه طباطبایی، ج ۹، ص، ۱۸۹.

منبع

فرهنگ قرآن، مرکز فرهنگ و معارف قرآن، برگرفته از مقاله «وظایف انصار».